

TANDORI DEZSŐ

Sokszoros akárhány-sehány pontok

MONTAIGNE JEGYÉN: ZENÓN, CANTOR ÉS GÖDEL EMLÉKÉNEK

Ez az a direktség...

1. Vagyok ahhoz és annyira öreg, hogy hátralévő időmet minél nagyobb nyugalomban akarhassam leélni. Véleményem:
  - a.) ebbe bele fog szólni az egészség-betegség stb.,
  - b.) beleszólnak a világ körülményei (melyekről, akár úgynevezett embertársaimról, volna jogom nem hallani akarhatni),
  - c.) de legalább amíg lehet, teljes szabadságban („egészségügy nélkül”, mai kifejezés) akarhatnók élni.A maga életkorát mindenki úgy-élni jogos, ahogy az addigi időt megélte. Magam rozoga vagyok lábamban, kezeimben, mozgásomban (villamoslépcsőkön szabályosan lemászom, izületeim hirtelen elcsuklanak stb., légzésem, se ép). A világban „kint” – bár a sok mozgástalan itthonlét hizlalhat – jelenlegi érzületem szerint minél kevesebb időt akarnék tölteni.
2. Hely és idő a számomra: külön lap, külön lapra tartozik; eszményi esetben két üres lapra. Régi versem: „Hol és mikor / egymásba tipor!” Tehát bármiféle találkozás, pl. 10 óra 20-kor a B. utca sarkán a presszóban, számomra abszurd. Csak praktikus kénytelenségből vállalom, ha vállalom, olykor heves viták után. (Melyek nevetségesek.)
3. Nem szeretem, ha kéréssel fordul hozzám bárki. Készítem Érzelmi És Gyakorlati Koldulási Engedélyemet, felhasználható akkor lesz, ha valamire magam nagyon rászorulok. Addig próbálja meg, engem illetően, ki-ki magában.
4. Semmiféle magánjellegű életrendezés nem változtat a magamféle író jelenlegi botrányos kereseti viszonyain. Még hátralévő pár (esetleg) épebb évemet szerettem volna nagyon szerényen, de anyagi zaklatottságok nélkül leélni. (Negyvenöt év szinte abszurdul sok és nem valami jól megfizetett munkája után.) Napi kérdésem: hány hónap késéssel hoz valamit a posta, miféle késedelmet kell ismét megértenem kifizető cégek részéről stb.
5. Lehetetlen azt mondani, hogy „ilyen kérdésekről nem hallanék”. Ha ellenben ezeket hallanom és tudnom kell, más kérdések (közkérdések, politikai kérdé-

sek, közműkérdések, magánviszonyok kérdései) elől sem zárkozhatom el teljesen.

Vagyis az 1-es pont így foglalható össze:

6. Semmi reményem, hogy ez a kérdésem megoldódjék, s hogy ennek megfelelően a mindenkitől független, másoktól a kijárókon kívül semmit nem remélő (kijárók = békénhagyós, ígéretbetartás stb.) életmódot, ennek evidenciáját föl kellene adnom. Mert nem adhatom fel (lévén hogy evidenciám), örök küzdelemben állok. S nem panaszkodom, nem szitkozódok stb., csupán ennek az evidenciának megfelelően reagálok. Holott szeretteim egészségi állapotán és a magam csendjén (ennek kis esetlegességein, jelentéktelen élvezetein) kívül semmi sem érdekelne, nem lenne érdekem, távol van tőlem.

... amelyik nem vezet sehova

Tehát nyilván ilyesmiknek megfogalmazásai az aforizmák, „hülyéskedések”, ördöglakatos kifejezések. Például: Az érintkezés (a szóbeli pl.) szent (lenne), tehát rossz üzlet. Mert ha általad (neked) nem szent, magadat ugyanúgy lejáratosod (bemocskolod), mint magát az érintkezést. Ez tehát a kelletlen, hazug, kierőltetett stb. érintkezés esetén (egyén érintkezése a rossz hatalommal, a rossz kereskedelemmel, a rossz „globalitással” etc.) két mínusz pont (képzavar). Ellenben ha oké az érintkezés, az a természetes állapotot adja csupán, legrosszabb esetben sem neked nem plusz pont, sem az érintkezésnek nem. Jobb esetben egy plusz pont, de nagy önszeretet kell ahhoz, hogy két plusz pontot láss itt. Tehát rossz „üzlet”.

A köz- és kereskedelmi érvénnyel dúló kultúrapótlók (vagy szellem történéshazugságok) már szót sem érdemelnek. Bulvár, nagy nyilvánosságú társas játék, vetélkedő, slágeripar. A régebbi időkhöz képest az a gyötrelmes különbség, hogy a hang- és képhordozók révén minden eddiginél (elképzelhetetlenül) szélesebb rétegre (mindnyájunkra) van rákényszerítve.

De még ez a fogalmazási és „bevezetési” mód is nagyon terméketlen, tehát végigmegyek, míg meg nem unom, vagy míg túl sok nem lesz, jegyzetlapjaimon. Kommentár nélkül közlöm az összefoglalhatatlant. A „szét” – nem vágott elemem, de az „össze” – gyanús, hogy eleve nincs (ősi kivételekkel).

Tehát: újabb tórmellékek

Alap: Hamlet. Egy puszta törrel (Arany fordítása) Első kötetem, kényszercímével *Töredék Hamletnek*. E kettőből van a tórmellék. Tórmellék, mely nem tör, ellenem nem tör, nincs hegye, éle, sőt maga mintegy a tör által faragcsált mellékes. (Nem ékes mell, mellkas, tehát, melybe tör hatolni szokott.)

Életem és irodalmam egy és ugyanaz (kb.) Ezért nem akarok érintkezni, mert pl. nem ismerik se életemet, se irodalmamat, csak állítólagos nevemet. Így aztán sakkozni stb. jól lehet, de ez nem érintkezés velem (és részemről). Örökké irodalmi estet adjak, nappal is?

Nem tudják irodalmam és életem (madarak 30 éve stb.) elemi részeit se. Nem tudják, „a lovak, a lófogadás” nekem mi volt (és Angliában, ír földön, Párizsban, Németországban stb.), pontosabban, e helyeken micsoda ma is... és mi az, hogy nekem „elszállt” 15 év után a fogadás. Nem tudják, mi volt az oka (nem nyersen anyagszerű, nem „a lovak maguk”). Nem tudják, hogyan életfontos nekem „egy madár itt”, milyen alapvető a 32 éve zajló, háromlágás kártyabajnokság, nem tudják, hogy ez mind nem „játék”... nem tudnak rólam semmit. Ezért az érintkezés egyetlen mégis elképzelhető formája a sok kurta, vicces mondás. Mint *How do you do?* Ennyi csak. Például: ha iszom, nem tudom, hogyan is vagyok. Ha nem iszom, legalább tudom, hogy szarul vagyok. Ilyesmik. Sajnos, itt is effélék közlésére szorítkozom.

Elismerem, ez durva önlexikonszöveg(nek is fogható).

Én legalább – a szankcionáltakkal ellentétben – „elismerek”!

Veszekedések gyakori fordulata a „Legyen végre már csönd!” Az általános ordítózásban röhej egy ilyen elbőmbölt csendkérés. (Musil, Doderer etc. elemezték.) Mégis: ahogy azt fejtegetem: nem értenek! nem érthetnek engem! azt üvöltözöm: „értsetek meg”, hogy „értsétek meg, ti engem nem értetek!” Majd épp ezt fogják megérteni...!

Nincs valódi érintkezésem a „közeggel”, a jelennel, a hellyel. Ld. két lapra tartozik tér és idő. Ezt már az első két kötetemben megírtam. Általánosan: amit a Hamletben (bocs., „Hamlet”-ben) megírtam, az van, újra az maradt. Olyan letisztult volt (Hamletem 14-15 ma is érvényes szövegezése), hogy nyugodtan rára-kodhatott mindenféle, az újra letisztítható lett. „Már csak azt a jövő időt kívánom, ami elmúlt”. Vagy az áthullások, megritkulások stb. Sokat elemeztem e hasábokon is. Az „okosmondások” sem adnak többet ezeknél. De: az Olvasó(k) kilencvenkilenc százaléka, mondjuk a hang újdonságát látta, a „mást” érzékelte stb. – távol állt azonban attól a „végsőségtől”, melyet ma is óhajtanék magamnak, s amit akkor is egyedülínek (Egyetlen, ez lett volna a kötet címe) tartottam. Dologra azonban.

Közbevetés: ha *valakinek* írok, mondjuk, harminc pontot, akár a baráti, családi, házbéli, pártbéli stb. veszekedések során a másik fél azt az egy dolgot (pontot) emeli ki, mely rá vonatkozik (vonatkozhatna) esetleg. „De öregem... pasikám... nekem ne gyere ezzel... ah, én csak jót akarok, hidd el, jön a pénz... megjelenik a... hamar... türelem, jaj, nehéz a helyzet”.

PB 07

MISSY

Boldog költő voltam-e hajdan én? (Kálnoky után)

Pontjaim

A legnagyobb összevétel (tévesztés) pl. részemről, hogy az emberektől azt várnám, amit madárkámtól muszáj. Madárkám éjjel ne csipogjon, mert azzal nem engem zavar, nem is zavar, mert kétségbe ejt, hogy valami baja van. Egy-egy kiáltás, oké... de csipogni éjjel nem. Bámulatos, de a madár végigüli, végighasalja azonos helyen az éjszakát, néha ürít. hajnalban egy-két nagyot ürít. Az emberek azonban szavakban folyton és összevissza ürítenek. Ígérgetnek, mentegetőznek aztán, még ők jönnek... én értsem meg őket, hogy cserben hagytak, pedig ők ugrottak bele a dologba... aztán én legyek megértő... és ez még a legenyhébb. (Ma-

gasabb szinten a csalók, randalírozók, állítólagos rendtevék, közügyek „felelős” vagy felelős intézői jönnek ügyesebb-ügyetlenebb, szavahihetőbb-nevetségesebb dolgaikkal.)

Meg kell ismételnem: sorom olyannyira az elemi szint körül alakul, hogy ha tényleg muszáj, én *jövök* kéréssel. De ajánlatokból nem kérek. Meghívásokból stb. Legalább 12 elintézetlenségem van, nem rajtam múlik egyik se. Legalább 7–8 „jó helyem van” mondható; így a Tiszatáj, a Forrás is, más lapok, néhány kiadó, ah, 17–18 is. De... nem folytatom, hogy ezek a kedves, csodás helyek is bajokkal vannak... és hogy akad oly év, mikor 6–7 „hely” dől ki, hanyagol el, rúg ki csöndes tisztességgel (tisztességtelenséggel), alapkiadóm dől meg, alapmunkám fulad-döglik be. És ugyanebben az évben hal meg madárkám (még az egyik legszerencsésebb pont, képzelhető, mit éreztem a többiről... madárkám valami rejtélyes betegségbe halt bele, nem én voltam halála oka), van sok százezres gond a közművekkel, fenyeget megsüllyedéssel egy szomszédos haszon-önző építkezés következtében a házunk, ahol 67. éve lakom, ma már 69. éve, hát nem süllyedt meg, jó... vertek be lengő daruk falat stb. Teljes életem tönkremenése fenyeget! Szó szerint. Ráadásul az eltakarítatlan utcán kar-váll összezúzódó esés etc. Egy év.

Egy olyan év, melyet már csak és csak teljesen zavartalannak akartam volna elképzelni. Egy mondás: szereteteink révén eleve bezúdul a világ. De a két rosszból még ez a viselhetőbb, mert másképp mi zúdulnánk örökké a világba. – Hiába, ilyenek vagyunk. Ráadásul hiába vagyunk akármilyenek. És tényleg hülyítő állapot lenne, ha megvalósulna vágyam (mind, amiről írtam). De meglétem lehetne sokkal jobb.

Potok

Egy hajnalban „ugrott be” Potok. A Forrás lapjain ott ez a történet, elmondtam magnóra egy kiáll... Megnyitón. Rémes a magnóműfaj. Sebjaj. „*Ameddig ti eljuttok, csak Potok, / nem a tiszta tudatállapotok.*” Én a csend, a ne-legyen-nekem-semmi-külön tiszta tudatállapotába jutnék el mindig majdnem, de aztán csak pár ily perc marad... megülni csöndben, ahogy Eliot kéri az istenségtől, tanítson minket, törődni-nem-törődni... Sokszor ültem e télen sötétben, csöndben a lakás külső részében, míg madárkám bent aludt, s ezt éltem csak át, olvasgatva is alig. Jó, ez se megy örökké.

A „Hamlet”-kötet átnézendő, Olvasóm, filozófiára (fel, fr.-i szempontból...)! De vajon, aki másra hajlamos, érzékeli-e az én evidenciámat? Márpedig én gyerekkoromtól a *megértést* akartam írásaimmal, nem szépséget, nem közérvényt.. Az értés nem közérvény. Mondhatja valaki: én funkcionárius vagyok, főpincér, atomtudós, tanár, kubikos... értelek téged, bár életemben semmire nem használalak gyakorlatilag. Ilyen nincs.

Egyetlen megértési korlát van.

Hogy magamat ne értsem teljesen.

Vagy legalább Főszerkesztőm, pár legjobb értőm azt ne érezze: ha ez a fickó ennyire kicsontozza magát, csontkollekciónk nekünk nem kell, maradjon magának.

Remélem, ennyi reménytelenség (mint eleven, romlandó anyag) ott marad írásaiban. Nem teljesen „lepergetőek” azért.

Ha hol birkák vagyunk, hol sunyik, hol megalkuvók, hol lázadók, Szép Ernő a megmondhatója, miért írunk. Ő jól írt így!

Jegyzetlapok

(Szép Ernőről ezt nem tudják elhinni: hogy ő helyettem komplett.) Potokon kivételes helyzetben vagy: sem így, sem úgy nem oldódik meg semmi kérdésed, megoldatlan se marad. És nem is kérdés. (Szép Ernő: folyton magammal megyek szembe; vissza!)

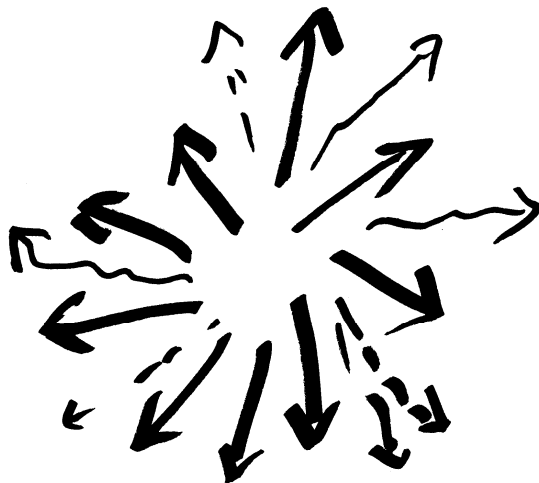
Megoldottam a Gertrude Stein-féle rózsát (írtam másutt is). Tehát hogy „A rose is a rose is a rose”. A rózsza: a rózsza = a rózsza. Tehát a rózsza egy olyan rózsza, amelyik rózsza.

Ugyanez Potokkal: Potok az Potok az Potok. Mint „igaz, ami igaz”. Potok, ami Potok. Potok az Potok. Potok a pokolban is Potok. A pokol a Potokban is pokol Potok etc.

„Potokon nincs pont! Csak felkiáltás van!”

(A potoki potokista párthívek jelszava.)

Egyszer potoki kiáltást hallattam: „Kurva szarba is, már mindenből elegendem van. Ne legyen semmi.” De halálig? Sok idő az. És ezért meghalni?! És ily illetlenül beszélni...

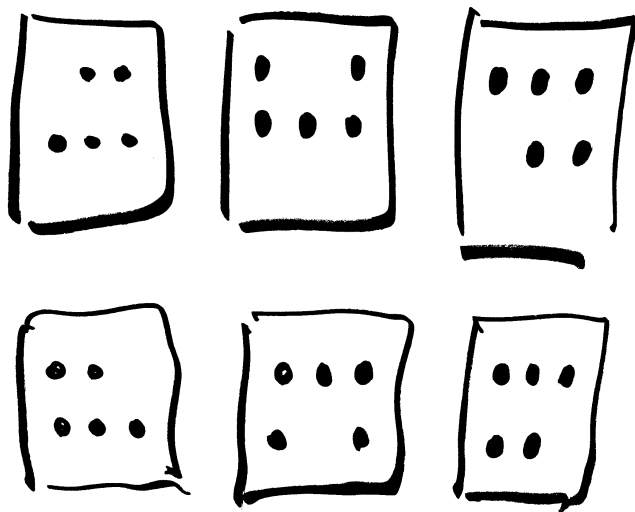
(Potokon nincs pont, csak a-helyéből-minden-irány van)

És a korábbi ábra:

Az alapvető potoki táblák:

Nincs sehány pont se
(se kezdete se vége se)

Vannak rajzértékű ábrák:

Nem hallják
a potoki kiserdőtől
a kis potoki fát

Továbbá:

! Én hallom ám!

A súlyos kimondások (pontjai) egy ilyen írásban nem azok, amelyek (ellen-szenvesként pl.) könnyen visszavethetők, ellenben ha ezt mondom (ez „egy súlyos kimondás): ha szembekerülünk, te meg én, mindenben igazam lehet, csak ami téged közelről érint, abban nem... csak amihez te, úgy gondolod, értesz, ott nem fogadod el az igazságomat (és rangját! tehát nem ezzel a külsődleges szemponttal indulok, hogy „épp mit lehetne bemérni” az én ügyemnek, jó ez nem stopperóra, nem centi kérdése, nem szép kivitelezése sem), Weöresnél a hettita és a sirály; tehát ott teszed hiábavalóvá igyekezetemet, mely az én késztetőm volt kezdettől (gyermeki igyekezet már arra, hogy „értsenek”), és nem tudom, árulá-e, saját dolgom elárulása-e, ha túl hamar mondom: „nem vagyok idevaló”, mások vagytok stb. Mindenütt összejöhetünk, ahol azonos-félénk vagyunk, mindenütt ki-robbanhat valami (csöndes csalódás akár... vagy lemondás... ez utóbbi megint korán?), a felek csöndesen elvonulnak bozótjaikba, territóriumukra. Ellenben örök vesztes én vagyok, mert a másik féltől nem akartam volna semmit, ha (ld. Ottliknál Medve Gábor) a legörökebbik lelke szerint járhatok, nem, szégyenem az, hogy rákényszerülök, rászégyenülök valami praktikumra... és ez nem hír, nem pénz, nem pozíció... ahogyan én élek, ott a pozíció végképp nem számít, a hír kb. mindegy, és fenyegető gyalázat, hogy a legelvonultabb csöndhöz is kell „alap”, ez lehet pénz, lehet rendezett juttatás stb., és ezzel a legnagyobb mocsokban turkálunk máris. Segít-e itt az a hármasság, mely a gyakorlati életre vonatkozván mi-énk (ne vonatkoznánk mi bár semmire! persze, hogy rég rossz, ha már vonatko-zunk), íme: 1. Nyugalmi állapotomat 2. megzavarják a közállapotok, de ha 3. az újságot olvasom ezekről, megint legyinthetek, s visszatér a nyugalmi. Csak ez, ha ismétlődik, nevetség; ha az állapot egyre romlik, baj. Magam egyre jobban kopok, kopok, el.

Legnemesebb bosszúm az irodalom, hogy már a magam ilyen evidenciáit is unom (néha). Az ideogrammarajzolás maradt az egyedüli, de az nagyon. És itt sincs sincs semmi olyan „válasz”, ami várnék.

Átmeneti befejezés

Aranymondás jön:

Minél csodásabb egy érintkezés (szavak), annál nagyobb kár, hogy semmire se jutunk vele.

Interaktív: felelj helyesen: csak szavakra áll ez? másra is? teljességgel valami egyébről volt szó?

*

Lehet, hogy már olyan kevés az időm, hogy elvárhatom: ne történjék velem semmi.

Interaktív: felelj jól: az elvárhatás nem történés? nem az lenne az igazi, ha ilyen kérdés elő se jönne? mert erről egyáltalán szó se lehet? Igaz-e, hogy Tandori „mindent” ötször megír?

*

Mit segítek magamon, ha ezzel is a világon segítek, amely nem segít rajtam? Ezt kérdeztem másutt. De mi a segítség így: hogy orvoshoz megyek, mikor összezúzom a vállam és befeketül a karom? ha nem megyek orvoshoz, mert még oda se akarok? (Közbevetés: akkor mit találkozgassak másokkal, muszájból főleg?) Nem azzal segítettem-e magamon, hogy az erekben nem képződött vérrög, nem haltam bele embóliába pl.? Itt nem voltam hülye magamhoz.

*

Ahol pontos kérdőjel nincs, ott még pontos felkiáltójel nagyon is lehet! Aranyszó: „Van eszem, csak hülye vagyok hozzá!”

Interaktív: én voltam itt, mert az iméntit az imént találtam ki. Feladat: találj ki iméntit az imént. Mondd meg, ki énekl, hogy „A Dios Le Pido”? (Caruso? Juanes? Ha, melyik Fischer v. Fisher?)

*

Legfeljebb átmeneti végbefejezés, itt. A többi jegyzetből jön. Ide-oda verődöm, írtam a „Tör. Haml.”-ben, s itt is: hol írnék, hol nem írnék. Ez utóbbi mondat is feltalálták. Ezt Kafka: Ha nem mennék el otthonról soha, nem is vágnék hazajönni. Akkor sosem ismerném meg a hazatérés jó ízeit. De akkor nem panaszkodnék, hogy a jó kocsmakerti hangulatnak vége. (Kafka.)

Ah, a „panaszkodni” szó. Azzal, hogy „jaj, szeretjük, ha panaszkodsz, szitkozódasz, dicsérsz is néha, adja az ég, hogy minél tovább élvezhessük”. De az, amiről olyat mondtam: „nincs meg a méltóbb felelet”. Mert azt (ld. Montaigne-citálás) senki se mondaná, hogy Tandori azért egy ilyen-meg-olyan (pl. jelentős, egyedi stb.) gondolkodó. Hogy „más, mint mi”, még ezt se. Hanem hogy panaszkodik, de az ég tartsa, olyan tarkaságosan jópofa marha, néha a fejére is lehet ütni érte. Ez megy, ennyi csak.

Most, mikor – az én érzetem, érzésem – a halál esetleges közelén annyi mindent tartok zavarónak, fölöslegesnek, annyira a csendet és nyugalmat (bár nevetőség!) akarnám, viccem ennyi: Mikor tartsak mindent zavarónak? Ha elhamvasztanak *aztán*, a féreg se zavar, férgek nem zavarnak. Most, míg élek, kell mindent zavarónak tekinteni. (Régi mondásom: Zavarlak? – Á, engem minden zavar.) Igaz, hogyan képelném? Már csak madárkámnak is kell ennivalót vennem. Beszélék az eladóval. Esetleg zavar valami fordulat. Netán sakkozni szeretnék valakivel. Jön a szemrehányás, hogy aha, sakkozunk, de... Ezek a dolgok mind megvoltak. Történelem az egész. Épp olyan szar is, mondom. Ne durvulj, figyelmeztet valaki, akinek meg túl éteri volt a túl éteri (tőlem), és a madárkákat ugyanúgy nem érti, mint az orrszarvút. Se a csapatjelleg (veréb), se a teljes magányosságot (rinocérosz).

Ténylegesen nehéz dolgok mindazonáltal

Ténylegesen nehéz-e azt mondanom: madárkám éljen még legalább 12 évig, akkor leszek én 80, és ha ő meghal (ne haljon meg nekem soha), majd folytatom az utazást, lófogadást, érintkezést (nem fogom folytatni). Nehéz-e ez, felelj jól. Nehéz volt-e ténylegesen, ha egy jó ember(pár) szakértő módon, nekem elképzelhetetlenül, egy *kétnapos* tollatlan, összevissza sérült kis verébhúscsomót madárrá nevelt, nekem? Hogy én „itt maradjak” e földön. Itt maradtam-e? Ténylegesen boldog-e a madárka, fél ép, fél beteg lábbal, teljesen elkényeztetve, de kalitkában? Miért veszszük itthon érzékenyebben ezt az esetet, mint a korábbi hasonlókat (volt sok)? Mert érezzük, ő az utolsó, ez a madárka? Más okból? Most jutottunk eddig az érzékenyséig? Helyes érzékenység-e ez? Nem őrjítő-e, hogy legalább 12 éven át napra nap jól kell emésztenie stb. a verébkének? Miért vagyok tulajdonképpen elégedett azzal, hogy elődje, Totyi, kb. természetes halállal halt? (Betegség folytán. Még ha rosszul kezeltük is, esetleg. Vagy túlkezeltük.) Nem zuhant a mosogatóba, a gázba, az írógépbé, 47-szer meg tudtam óvni életét, mikor könyököm, talpam stb. alá röpített? Nem volt-e jogos a kérésünk, hogy invalidus, sérült madárkát kérünk? Kalitkamadárkát. Tényleg nekem, nekünk köszönheti az életét madárkánk most? Érti-e, hogy korlátolt életet él? Kutasd: azzal, hogy én csendben, mindenkitől (a szellemien praktikus és a praktikusan praktikus dolgokon kívül) távol szeretnék élni, legalább egy jó pár évig, ezzel én korlátozott életet élek? A nekem legevideksebb életet élem? A legszerencsétlenebb életet élem, mert a minél teljesebb nyugalmat akarnám, azt, hogy a legkevesebb vonatkoztatás legyen köztem s mások közt, aztán erről szó sincs? Felelj: kérdezlek-e én téged tényleg?! Légy interaktív!

*

Hogy milyen csőd esetleg ez az én érzületem: négy-öt nap büszkén nem mozdulok ki la lakásból, de a végén már bírhatatlanul sok.

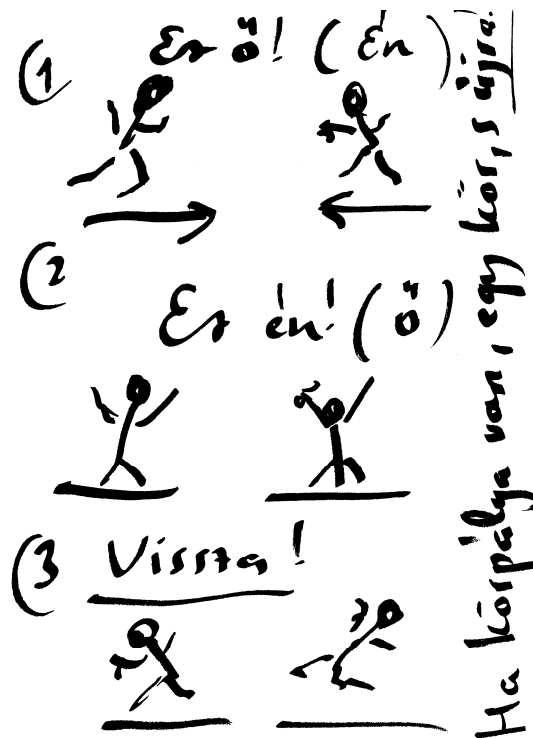
*

*Gertrude Stein nevében a Neki meg felelő napon (nőnap??)
Zenónnak, Cantornak, Gödelnek etc.*

A rózsá: a rózsá = a rózsá

(Álljon itt ábraként is. Mert a rajzolást nagyon szeretem, egyre! A rózsza az, hogy a rózsza a rózsza. És ez nincs a valóságban, ez nem rajzolható le, ezt jobb nem értelmezve írni. Az egész ÍRÁS ez: kicsit: tényleg: nem értelmezve írni, és EZT ÉRTSÉK AKKOR, az egyértelműt legyen joguk mégis többféleképp érteni. Szentbeszéd vége.

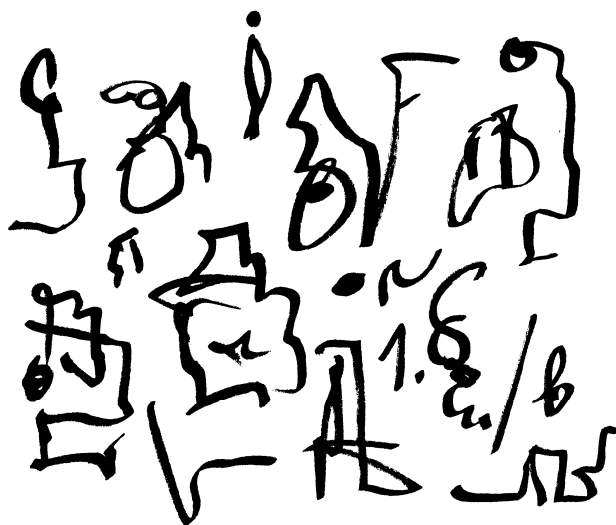
Mik ezek a 12 évvel ezelőtti jegyzetek? Rajzaim ezrei közt kutattam, ezt még élvezem. Az asszonynak mondom itthon: „Rajzolóként – mármint ha nem profi ideogrammákat rajzolok – sem amatőr nem vagyok, sem profi. Mert a rajzaim valami beidegzésből jönnek, kezem gép, önmaga határaiig adja, ami szellemi. R. Ricsit idéztem már, hogy lórajzaim teljes értékű irodalmi kijelentések.” Tehát a rajzok 25–27 évnyi halmaiban, 30 dosszié legalább, evidensen kutatok, városokat élek át újra, ahol akkor csak úgy időmúlásra mozgott így a kezem. Ergo a feljegyzés: „De elegendem van mindenkiből” – s erre a Másik Ember: „Ne feledkezz meg magadról”! Kétértelmű, ha nem három. És hogyan gondolhattam ezt az oly mait 1997-ben: „dolgaimekről se akarnék már hallani, hát még...” Másokéiról, nyilván. Ami a köz életét illeti, 1000% ma ez. Más dolog: „A múlt szent... bár ijesztő, halálveszélyes volt. – A jelenben mindenért szívszorongok. – A jövő elég lenne annyinak, hogy maradjon a jelen. Madárkáink, a kismosás stb.” Ma már hozzá-

tehetném: több madárkánk élt még akkor. A kismosás, de fura, 1999! Na igen, Totyi már élt. – Mai feljegyzés: „Ki-ki maga éli meg 69 évét. Ha valakiről hallom, 73 éves, azt mondom, biztos fiatalosabb, mert én egy *korostyán* 69 vagyok lelkebben. Testem felében. Szellemem 10%-ában. Kedvem 95%-ában. Társas mi-voltom 100%-ában. De hát fura: ha a magam 69-ét elgondolom, eszembe jut Mé-szőly, Ottlik... ennyi évesen ők már mit kórházasdiztak stb. a 73 éves embernél semmi ilyen nem jut eszembe. Logikus hasadtság. Mai feljegyzés: Egykor, 1988-ban is, napi 3 taxizás akár, grenadírmarsot enni is. Oly olcsó volt a jövedelemhez képest. Ma 3 II. oszt. Bundesliga meccs eredménye szomb. d. u. Ez is 3. – 4 nap túl sok itthon. De a városban túl sok lenne szintén, és viszont: ha 2 napot vagyok itthon, túl hamar jön a városi nap. Tarthatatlan durvulás: aki sokat van az utcán, olyan, akár az utcalányok. Jó, de hivatalba megy etc. Nem mondhatok illet. Hát, mondom, ha a hivatal nem megy hozzá. Hozzám – jön. Aztán olyan is. (Kereset, pozíció stb. A légies pokol a kinti élet, az itthonlét nem pokolias lég, csak kicsit steril. Számban érzem stb. Szikkadt. Egykor, hogy nem ittam, ahogy most sem iszom, sokat jártam külföldre, lovaztam, cigiztem – sokat! –, ettem, bár csak köpködve, meg egyáltalán. Ma ez nagyon nagy, vad elvonatkozás. Mégis minden vonatkozik rám.

*Messze mennék, közelébe
miféle túli világnak
mégis? Ha nem ma, hát másnap,
visszazuhanok körébe
az émelyes tagadásnak
– nem is –, de hogy ettől félve,
bár nem lenghetek elébe,
bizonyosság helyből ennyi,
mikor jó lenne pihenni,
csöndes magányban, mint Tolsztoj,
aztán mi hívság lett abból,
nem hagyták, hogy meneküljön,
vagy ha mégis, félig hagyták,
csak önmagába merüljön,
mint én, teljes térnyi szélből
vágytam élvezni kidúltom,
hogy ne legyen meg a „folyton”,
ez lenne kis kihajoltom.*

*

Tényleg lehetséges-e filozófiaiak nevezett módon bármit is mondani? Nem a napsütés van-e mégis, a fű zöldje, a célfotó, a... bármi. S ha így?! El tudtam-e az előzőkkel mondani bármit is? Többet, mint...

Bízhatom benne, hogy idei Tiszatáj-könyvem, A VAD ROHANAT, jön. A sok rajzzal. Semmi reményem, hogy a „mint”-et ábrázolhassam.

Írni „annyi MINT”, túl sok is.

*

(EMAIL – egykor zománc –: Megérte-e bármi is az ily végletes szólást róla? Ha nem is tudom, miről szól, ami szól?!)

Készül ez 2007 márciusában, „bef.” márc. 17-én.

*

Gyakori viccünk itthon: „Itt és most én senki és semmi se vagyok. Még inkább valaki, de *valami* – nem.”

Mondom én. A válasz: „Miért akarsz te mindig minden lenni.” (összedolgozó-dott artisták vagyunk többnyire.)

Ezek eredetükben is unalmas lemezek. Ahogy az is közhely, hogy az alapvető szembenállás politikai tényét egyszer oo leszögezve az újságok utána üresen jelenhetnének meg. De szép is lenne. Az elromlott tavasz nem lenne elromlott tavasz, ha tiszta tudatállapottal tudnék kiülni... akár a potoki dombra.

Nem énekelném:

*„Ó, te potoki domb, az ég is elbaszott,
kitől érdelem én ezen állapotot?
Ezen állapotok egy-helye nem Potok,
potoki maradok, akárhol is vagyok...”*

Satöbbi. Mint egy legkomorabb-nép-fia magyar, mint egy leghonvágyasabb albán, mint egy leginkább Bundesliga I. és 2. Bundesliga honos német, mint egy mélyföldön élő holland, mint egy csokievő feketebőrű, mint egy fagylaltárus (Kálnoky) pingvin, mint egy túl-komplett Szép Ernő-alany.

Egyből kiszúrtam – reális körülmények közt működő – akarnok *kezdő* dal-énekesnők kispofátlanságát angol tévén... kiszúrtam a sztárlovat kis versenyen... folytathatom. De a lényeg az, hogy folyton kiszúrok magammal, amikor néhány pontomat, de hány, de hány pontomat lehánypontnak érzem, mihelyt érzem, érzékelem, érzületezem a szerencsétleneket. E pontokat, bizony, és így hiába süt engem a potoki ég napja, nem tudom tiszta tudatállapottá katalizálni, rossz interaktív vagyok. Kafka-utód.

De ami mindazonáltal van:

*Mindazonáltal van mind erre mentségem,
kismosást leszedek, fregolink nem tépem,
egy-egy öreg medvém meg-megsímogatom,
ha kártyában vesztett, úgy is vígasztalom,
ha gyufa elfogyott, kihúzok egy dobozt,
vízzel el is oltom a szikra-csillagost,
ügyelek mindenre, ha épp nem felejttem,
kimerültségemmel hibáim nem mentem,
hová vész egy-egy perc, épp csak pillanatnyi,
Szép Ernőnél lehet, nem lehet megtudni,
ahogy mindent. Nekem a szegény emberek
– mint nála – csak tűnő tünemény jelzetek,
romló küldemények romló magyar postán,
nem tehetnek róla, had-küllemük ocsmány,
ah, eme szavakat leírni hogy merném,
én, örökké köztük szanaszéjjel esvén,
ezer hívság eszme csal-reménye szerint,
nap-tűntét eltűrve, hogy csak nem is legyint,
hogy csak meredten néz, mint ama birkára,
akit észre sem vesz, mit is béget, nyája,
s eltűnik, mint kovboj ez a birka-legény,
mint ki már senkivel nem szólana, szerén,
tudván, boldogság nincs, azt keresi még is,
a jámbor az akol nyavalyás bűzén is.
Aklon én nem voltam, ki nem bólítottak,
elnéztek, mintha én lennék kólintottabb,
ezennel dolgomat be is végzem inkább.*

Anti-Hérakleitosz

Aranyinak

*Ne lenne a „folyton”,
ne folyton az lenne,
nem folyton, nem folyton,
folyton csak ez lenne.*

Folyt a csap

De, emlékszünk, zseniális amatőrséggel (optimizmus) a rossz hidegcsapot szorítottam meg harapófogóval, és igazam lett. Nem a működő csap folyt, hanem a működésképtelen. Az egész élet ilyen. Az egész életből nem akarom a „még egy kicsit”, „egészítsd ki”, „ez kell a szellemi-egyéb megléthez” játékot.

Időjárás

Borzalmas unalommal beszéltek örökké. Most borzalmas. Aztán megint unalmas lesz, ha nem globális érdek. Mint teljes tényi szélből, én rég (1963) félrehajoltam. De semmire se vittem vele. Aki az „érvényesbe” kicsit behajol, sokra viszi. Aki az érvénytelenből (ami az állítólag érvényes) artistaként kihajol, semmire se viszi. Nyomorodott cirkuszművészként teng. Igaz, nagyon is, ismétlem, hogy hajnali 1/2 6-kor már vagy a tegnap estit aludnám még, vagy már a ma estit. Senkiről és semmiről ne – élén rólam. Az volna az „én”. De nincs.

